

üürnikke 6 ehk 10.0% (9 ehk 15%), sakslasi 6 ehk 10% (5 ehk 8.7%), tööerakondlasi 2 ehk 3.3% (—), vigastatud sõjameeste esindajaid 1 ehk 1.7% (—), ettevõtjate esindajaid 1 ehk 1.7% (1 ehk 1.7%), saksa vabameelseid 1 ehk 1.7% (—), kommuniste — (15 ehk 25%), venelasi — (1 ehk 1.7%), majaoman. — (9 ehk 15%). Linnavalitsuse liikmeid on 6 (2 rahvaer., 2 üörn., 1 sots., 1 majaom.).

3. Loodus.

Ase. Pinnaehitus. Peipsi ja Virtsjärve vahemikus põhjaloodelõunakagu suunas ulatuvat kõrgustikku puhandab Emajõe suur ürgorg. Mõlemil otstel suubub ta tasasele ja soisele maa-alale, mis ühelt poolt küünib võrdlemisi kaugele Virtsjärvest, teiselt poolt aga Peipsist. See ürgorg toob enesega lähedas ühenduses oleva ürgorustikuga suurimat vaheldust Tartumaa tüübilisimate diluviaalmoodustiste — Otepää kuplistiku ja Palamuse-Äksi suurvoorestiku vahel asuvasse vähe lainjasse tasandikku.

Emajõe ürgoru morfoloogiline kuju ei ole keeruline. Lääneosas — Kärkna kohal — kitsaim ja ebamäärane, suundub ta kakku, kujuneb Tartu pool selgejoonelisemaks ja laiemaks, käändub aga Jaama ja Maarjamõisa vahel peaaegu lõunasse ning laieneb veelgi, muutudes ühtlasi veerudest lamedamaks. Aardla oru kohalt idakirdes on ta tähelepandavalt lai, aheneb aga Kastre poole ikka enam.

Ülalmainitud käänu kohal on väikese lammikaldega kalde-kõrglammoru osistel — lammil, veerudel ja pervedel — Tartu ase. Linna loodepiiril on lammi laius üle 0.75 km:i (Piiri tänava kohal 0.78 km), suureneb pidevalt kakku areneva oruga ja ulatub Lina tänava kohal juba 1.4 km:ni¹⁾. Loodes on lammi edelapoolik laiem kui kirdepoolik, kagus — vastupidi. Eriti kitsas on edelapoolik Kivisilla ja raekoja vahel, kirdepoolik — villa „Põllumehe“ ja Väike-Meltsiveski tänava vahemikus (vt. linna plaan). Lammi kallakus suureneb veerude poole, on muide vähe tähelepandav ja küünib 2°:ni vaid Tähtvere ja Lina tänava kohal. Lammi suhteline kõrgus jõe harilikust pinnast on vahelduv. Edelapoolikul, Piiri ja Kartuli tänava vahel, on ta rohkem kui 400 m:i laiuselt vähem 4 m:st. Linnasüdame kohal, nimelt Botaanika-aia ja Kauba tänava vahel, läheneb kõrgem lammi-osa jõe — ainult umbes 80 m:i laiune riba on vähem kui 4 m jõe-pinnast kõrgemal, — et kagus jällegi ruumi anda madalamale ja lamedamale lammiosale. Kirdepoolik on üldiselt madalam, eriti ta kaguosa, kõrgem on vaid Hobuse ja Holmi tänava vahe.

Lamm ja veerud osutavad kakku arenedes ühist tendentsi: laienevad, madalduvad ja muutuvad ebamäärasemaks ning lamedamaks, kusjuures veerude ja lammi siirdumine sünnib pea märgatamata. Eriti järsk (kaldenurk üle 25°) on veer A le Coq'i õllevabrikust Jakobi tänavani, suundudes rööbiti Tähtvere tänavaga. Sama lugu kordub teispool lammi Lubja ning Liiva tänava vahemikus rööbiti Tallinna

1) Mõõtmised on sooritatud Tartu linnavalitsuse plaanil möödus 1:2100.